

Cavit BİNBAŞIOĞLU

ETKİNLİK PEDAGOJİSİ

Yaşamsal, Düşünsel ve Üretici Eğitim

İÇİNDEKİLER

Önsöz / 1

BİRİNCİ KISIM

ETKİNLİK PEDAGOJİSİ: YAŞAMSAL, DÜŞÜNSEL VE ÜRETİCİ
EĞİTİM/ 5

İKİNCİ KISIM

EĞİTİM VE ÖĞRETİM SORUNLARINA TEMEL YAKLAŞIMLAR / 21

- Eğitim ve Öğretimde Temel Yaklaşımlar - 1
Sınıfta Öğrenci Konuşmaları / 25
- Eğitim ve Öğretimde Temel Yaklaşımlar - 2 / 29
Öğretimde Öğrenci Yaşantıları
- Eğitim ve Öğretimde Temel Yaklaşımlar - 3 / 33
Öğrenci Yalanları ve Bunlar Karşısında Öğretmen Davranışları
- Eğitim ve Öğretimde Temel Yaklaşımlar - 4 / 39
Öğretimde Öğretmenin Bilgisi ile Saygınlığı Arasındaki İlişki
- Eğitim ve Öğretimde Temel Yaklaşımlar - 5 / 43
Öğretmenin Öğrencilere "Örneklik Yapma" Durumu
- Eğitim ve Öğretimde Temel Yaklaşımlar - 6 / 49
Sınıfta "Tembel" Olarak Nitelenen Öğrenciler
- Eğitim ve Öğretimde Temel Yaklaşımlar - 7 / 55
Öğretimde Öğretmenin Öğrencilere "Bilgi Verme" Sorunu
- Eğitim ve Öğretimde Temel Yaklaşımlar - 8 / 61
Öğretimde "Yarışma" ve Yarışmadan Yararlanma Durumu
- Eğitim ve Öğretimde Temel Yaklaşımlar - 9 / 65
Yöntem Açısından Öğretimde Öğrencinin Ders Konularını Öğrenme Durumu ve Eğitim İlişkisi
- Eğitim ve Öğretimde Temel Yaklaşımlar - 10 / 71
Öğretimde "Öğretmenin Öğrenciler Tarafından Eleştirilmesi" Sorunu
- Eğitim ve Öğretimde Temel Yaklaşımlar - 11 / 77
Sınıfta Düzen ve Disiplin Sağlamak

Eğitim ve Öğretimde Temel Yaklaşımlar - 12 / 81	Öğretimde "Öğretmen Otoritesi"
Eğitim ve Öğretimde Temel Yaklaşımlar - 13 / 85	Öğretimde Dikkati Kendi Üzerine Çekmek İsteyen Öğrenciler
Eğitim ve Öğretimde Temel Yaklaşımlar - 14 / 89	Öğretimde Öğretmenlerin Öğrencileri Ders Konularına ve Mesleğe Yöneltilmesi Sorunu
Eğitim ve Öğretimde Temel Yaklaşımlar - 15 / 93	Öğrencilerin Okul Yaşamında Kendi Kendilerine Karar Vermeyi Öğrenmeleri
Eğitim ve Öğretimde Temel Yaklaşımlar - 16 / 99	Eğitim ve Öğretimde Öğrencilerin Cezalandırılmaları
Eğitim ve Öğretimde Temel Yaklaşımlar - 17 / 105	Öğretimde Ders Konularının Sınıfa Sunulması
Eğitim ve Öğretimde Temel Yaklaşımlar - 18 / 111	İlköğretimde Bilimsel Bilgilerin Sınıfa Sunulması
Eğitim ve Öğretimde Temel Yaklaşımlar - 19 / 117	Eğitim ve Öğretimde "Düşünme" ve Öğrencilerin Düşünmeye Yöneltilmesi
Eğitim ve Öğretimde Temel Yaklaşımlar - 20 / 123	Düşünme Türleri ve Öğretimde En Çok Kullanıldıkları Yerler
Kaynakça - / 131	

ÖNSÖZ

03.05.2008 tarihinde Gazi Üniversitesi Rektörlüğü, Ulusal Eğitim Derneği, Türkiye Eğitimciler ve Eğitim Müfettişleri Sendikası ve Artım Yayınları tarafından Gazi Üniversitesi Mimar Kemalettin Salonunda hakkımda düzenlenen sempozyum da ben de "Etkinlik Pedagojisi: Yaşamsal Düşünsel ve Üretici Eğitim" konulu bir bildirim sunmuştum.

Bu bildirideki düşünceler, benim bir ömür boyu üzerinde durduğum, bende oluşan eğitim ve öğretim düşüncelerinin en son ulaştığı bir düzeyi simgeliyordu. Kuşkusuz, bunda eğitim tarihi birikimlerinin, eğitim bilimleri dünyasındaki bilimsel çalışmaların, kendi yaşantılarımın etkisi vardı. Söz konusu bildirin kendisi de bu anlayışın bir ürünü idi. O da yaşamsal, düşünsel ve üretici bir etkinliğin sonucu idi. Ben, bunları, kendi çalışmalarım, kitaplarımda, yansıtmaya çalışmıştım. Hakkımda düzenlenen bir sempozyumun çalışmasında da bunları, genel olarak bir kez daha derli toplu ileri sürmek olanağı bulmuştum.

Son olarak, bunları çözümleyerek, daha ayrıntılı olarak herkesin kolayca anlayabileceği şekilde açıklamak gereksinimi duydum. Bu sırada, aklıma vaktiyle bir ankette verdiğim yanıtlar geldi. Bu, Almanya'da eğitim doktorası yapan Almanyalı bir öğrencinin anketi idi. Anket, pedagojinin temel önemli sorunlarını içeriyordu. Otuz yıl önce bu ankete verdiğim yanıtları, yaşamsallık, düşünsellik ve üreticilik açılarından genişleterek bir dergide yayınlamaya karar verdim.

Anketteki 20 soruyu, 20 makale haline getirerek, **Öğretmen Dünyası** dergisinin 2010-2012 yıllarında çıkan sayılarında yayımladım. Makalelerime meslektaşlarca gösterilen ilgi üzerine, bunları bir kitapta toplamaya karar verdim.

Kitaptaki konuların hemen hepsi bir eğitim-öğretim (pedagoji) konusu olmakla birlikte, bunları eğitim programlarında açıkça görülmemektedir. Bu nedenle, okulda öğrenilen kurumsal eğitim derslerinde bunlara pek değinilmez. Fakat, öğretmen, sınıfa girdiği zaman, bu pratik sorunlarla karşılaşır. Bu nedenle, her konu, öğretmen için mesleksi bir öneme sahiptir. Buradaki anlatımlar, eğitimin diğer konuları gibi, kesin değildir; ama, bugüne kadar eğitimde ulaşılan, eleştirilerden geçmiş ve yazarn kendi deneyimleri ile belli başlı eğitim sözlüklerinin tanımladığı anlamlara uygun olduğunu söyleyebiliriz.

Öğretmenlik, bilgisinden çok, öğretmenlik sanatına ilişkin olan konular, özellikleri dolayısıyla, temel kaynaklar dışında fazla bir kaynağa baş-

vurmadan konuların işlenmesi, bunlarla birlikte, kendi uygulamalarımızdan çıkarılmıştır.

Bununla birlikte, her konu tartışmaya açıktır. Okurlar, bunları bir kalıp gibi kabul etmeyebilirler. Bunları, kendi yaşantıları ve deneyimleri ile bilimsel gerçeklerle ya da güvenilir kaynaklardaki bilgilerle karşılaştırarak, ulaştığı doğru davranışı özümseme yoluyla kendi mesleki kişiliğinin bir parçası haline getirebilirler. Bu işlem, sınıfta, grupça da yapılabilir.

Bunu yaparken, her bir eğitim sorunu, bilimsel tutum ve anlayışla olay ve olguların nedenlerine inilerek, demokratik bir ortamda yapılmalıdır. Bu böyle olmaz da, duygusal ya da çıkarıcı bir anlayışla ele alınacak olursa, böyle bir tartışmanın eğitim değeri olmaz. Şunu önceden belirtelim ki, bilimsel tartışmalar oylama ile çözülemez.

Eğitim tartışmalarında kullanılacak terimler, eğitim terimlerinde tanımlı yapılmış sözcükler olmalı ve o tanımlar doğrultusunda tartışma yapılmalıdır. Verilen örnekler gerçek olay ve olgulara dayanmalıdır. "Bana göre, bence..." gibi sözlerin bilimde yeri yoktur. Tartışmaya katılanlar, nesnel (objektif) davranmak zorundadır. Tartışmalarda başkalarının sözlerini dinleme, ona saygı gösterme, onlara katılmıyorsa niçin katılmadığını açıkça belirtme, bütün çözüm yollarını ayrı ayrı irdeledikten sonra bir sonuca varma gibi bilimsel ve demokratik yöntemler kullanılmalıdır.

Her konu, bir bir çözümlendikten ve irdelendikten sonra da, bir planla bir düşün ya da nesne üretilmesine önem verilmelidir. Bu da önce düşünme, sonra yaşamsal bir sorun üzerinde planlı bir çalışma temeline dayalı etkinlikle olur. Bunlar, gerçekte, ayrı ayrı değil, birbiriyle ilişkili, hatta bağlı, içiçedir. Burada bu yapılmaya çalışılmıştır.

Her bir eğitim sorunu, eğitimin yaşamsallık, düşünsellik ve üreticilik ilkeleri yönlerinden irdelenmeye çalışılmıştır. Bunun, mesleğe giren genç meslektaşlar için yararlı olacağını düşünüyorum.

Ankara: 16 Nisan 2013
Cavit BİNBAŞIOĞLU